

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/39686,Pozegnanie-plk-Zygmunta-Blazejewicza-zolnierza-5-Brygady-Wilenskiej-AK.html>
2021-09-28, 03:11

Pożegnanie płk. Zygmunta Błazejewicza - żołnierza 5. Brygady Wileńskiej AK

Żegnamy płk. Zygmunta Błażejewicza, zmarłego 1 kwietnia br. w USA żołnierza Armii Krajowej i polskiego podziemia niepodległościowego, dowódcę 1. szwadronu 5. Brygady Wileńskiej AK – legendarnego „Łupaszki”.

Zygmunt Błażejewicz walczył w wojnie obronnej 1939 r. Od listopada 1939 r. - w konspiracji, w grupie SZP-ZWZ-AK "Niemenczyn". Od września 1943 r. - w oddziale partyzanckim por. Adama Boryczki "Tońka", stanowiącym załączek 6. Brygady Wileńskiej.

W 1944 r. dowodził plutonem szturmowym. Brał udział w wielu akcjach przeciw niemieckim i litewskim żołnierzom oraz grupom komunistów, rabujących dobytek ludności cywilnej i walczył przeciwko partyzantce sowieckiej. 11 listopada 1944 r. został awansowany na stopień porucznika.

Od grudnia 1944 r. do końca marca 1945 r. był dowódcą sekcji egzekucyjnej Obwodu Bielsk Podlaski (na jej czele wykonał wiele akcji bojowych, w tym atak - na sowiecki magazyn wojskowy, zabijając sześciu czerwonoarmistów). 3 maja 1945 r. na szosie Bielsk Podlaski-Boćki szwadron "Zygmunta" urządził zasadzkę na samochód z milicjantami z Mielnika i funkcjonariuszami PUBP z Bielska; zginął funkcjonariusz UB, trzech zostało ciężko rannych (jeden z nich zmarł w szpitalu), a jeden został lekko ranny.

7 maja 1945 r. "Zygmunt" zlikwidował posterunek MO w Boćkach, zabijając kilkunastu milicjantów, oficera NKWD i szeregowego enkawudzistę. 15 maja ujął i rozstrzelał sierżanta NKWD i ukarał spaleniem chlewa i stodoły jednego z gospodarzy za współpracę z NKWD.

16 maja 1945 r. "Zygmunt" w wyniku potyczki we wsi Potoka z grupą białostockiej straży więziennej, milicjantów i żołnierzy KBW został ranny. Konsekwencją było zastrzelenie czterech mieszkańców wsi oraz dowódcy grupy wojskowej, a także późniejsze spalenie wsi. Z relacji mieszkańców wynika, iż po potyczce oddział schronił się w szopie w pobliskim majątku, którą KBW zlokalizowało i spaliło - w odwecie "Zygmunt" i jego oddział spalił 22 maja wieś Potoka.

28 maja 1 szwadron pod dowództwem "Zygmunta" stoczył walkę z grupą operacyjną NKWD i KBW, która straciła sześć osób. Było też pięciu rannych funkcjonariuszy NKWD oraz

dziwięciu zabitych i zaginionych oraz ośmiu rannych żołnierzy KBW; partyzanci stracili trzech zabitych i czterech rannych.

26 czerwca Błażejewicz zaatakował sowiecki posterunek wojskowy i stację kolejową w osadzie, zabijając kilku czerwonoarmistów. Następnie podpalił kilka zabudowań w białoruskiej wiosce w odwecie za pomoc udzielaną przez jej mieszkańców NKWD i UB.

7 lipca 1945 r. w Brzezinach zlikwidował dziesięcioosobową grupę sowieckiej prokuratury wojskowej, a 13 lipca rozbił kolumnę samochodową, zabijając oficera i czterech żołnierzy Armii Czerwonej i biorąc do niewoli 16 żołnierzy LWP i oficera politycznego, którego na prośbę jego podkomendnych rozstrzelano.

8 sierpnia pod wsią Sikory rozbił grupę operacyjną LWP, która straciła 15 ludzi, w tym dwóch oficerów politycznych. 18 sierpnia 1945 r. szwadron "Zygmunta" wraz z oddziałem Władysława Łukasiuka - "Młota" zniszczył grupę operacyjną NKWD, UB i LWP; zginęło 18 enkawudzistów (w tym dowódca, mjr Wasilij Gribko), trzech ubeków, 11 żołnierzy LWP oraz dwóch informatorów, sędzieja i prokurator.

4 października 1945 r. "Zygmunt" wraz z żoną - sanitariuszką Alicją z d. Trojanowską - i kilkoma partyzantami opuścił oddział, wyjechał do zachodnich Niemiec, a później do USA, gdzie osiadł.

- Przez pół wieku uznawano mnie za bandytę! - wspominał po latach. Oficer - dwukrotnie odznaczony Krzyżem Walecznych - we wrześniu 2011 r. otrzymał z rąk prezydenta RP Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski. Jego pogrzeb odbył się 11 kwietnia 2017 roku w USA, jak poinformowała rodzina.